

УДК: 657

JEL Classification: M 41

ResearcherID: J-3631-2015

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8785-1147>

К. В. БЕЗВЕРХИЙ,

кандидат економічних наук,
докторант кафедри обліку і оподаткування,
ДВНЗ “Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана”

Принцип суттєвості та його практична реалізація в інтегрованій звітності корпоративних підприємств

Метою дослідження є аналіз реалізації принципу суттєвості в інтегрованій звітності корпоративних підприємств України. Надано рекомендації українським корпоративним підприємствам (ДТЕК, НАК “НАФТОГАЗ України”, ТОВ “БДО”) щодо реалізації принципу суттєвості під час підготовки, складання, подання і оприлюднення інтегрованої звітності. Наукова цінність дослідження полягає у подальшому розвитку принципу суттєвості та його реалізації в інтегрованій звітності корпоративних підприємств України.

Ключові слова: суттєвість, принцип суттєвості, фінансова звітність, інтегрована звітність, корпоративні підприємства.

Постановка проблеми та її зв’язок із практичними завданнями. Принцип суттєвості є основоположним принципом, на якому базується система інтегрованої звітності підприємства, адже, як показала міжнародна практика, інформативні звіти повинні містити суттєву інформацію, яка визначається зацікавленими сторонами, а також самим підприємством для прийняття ними ефективних управлінських рішень. Вищенаведений принцип недостатньо висвітлений для цілей підготовки, складання, подання та оприлюднення інтегрованої звітності корпоративних підприємств в Україні. Тому актуальним питанням є реалізація принципу суттєвості в інтегрованій звітності українських корпоративних підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання визначення сутності принципу суттєвості в інтегрованій звітності розглядалися у працях таких дослідників як В. Гетьман, Ю. Домашенко, Н. Єршова, В. Костюченко, О. Кравченко, Р. Кузіна, Н. Малиновська, Н. Сапожникова, Ф. Сафонова, А. Селєзньова та Л. Чхутіашвілі та інші. Не зменшуючи вагомості наукових напрацювань провідних авторів, зауважимо, що питання реалізації принципу суттєвості в інтегрованій звітності корпоративних підприємств не знайшли достатнього відображення в їхніх дослідженнях.

Метою дослідження є аналіз реалізації принципу суттєвості в інтегрованій звітності українських корпоративних підприємств. Для досягнення поставленої мети пропонується вирішити такі завдання: а) охарактеризувати принцип суттєвості для цілей складання фінансової звітності; б) навести об’єкти і пороги суттєвості для окремих форм фінансової звітності; в) розглянути процес визначення суттєвості з метою підготовки інтегрованого звіту; г) проаналізувати суттєві аспекти інтегрованої звітності українських підприємств, що розкривають принцип суттєвості; ґ) надати рекомендації щодо практичної реалізації принципу суттєвості в інтегрованій звітності корпоративних підприємств України відповідно до міжнародних основ інтегрованої звітності.

Для практичної реалізації принципу суттєвості в інтегрованій звітності корпоративних підприємств України пропонується

Виклад основного матеріалу. Характеристику суттєвості в нормативно-правових документах для цілей складання фінансової звітності надано в табл. 1.

**Характеристика суттєвості в нормативно-правових документах
для цілей складання фінансової звітності**

№ з/п	Найменування нормативно-правового документу	Характеристика
1	2	3
1	Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради Європи “Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов’язані з ними звіти певних типів компаній, якою вносяться поправки в Директиви 2006/43/ЄС Європейського парламенту та Ради Європи і скасовуються Директиви Ради Європи 78/660/ЄЕС і 83/349/ЄЕС” від 26 червня 2013 р. [2, § 17]	Згідно з принципом суттєвості, інформація, яка вважається несуттєвою, може бути, наприклад, агрегована у фінансовій звітності. Водночас, незважаючи на те, що окрема стаття може вважатися несуттєвою, несуттєві статті однакового характеру, усі разом, можуть розглядатися як суттєві.
2	Концептуальна основа фінансової звітності [3, п. ЯХ11]	Інформація є суттєвою, якщо її відсутність або неправильне подання може вплинути на рішення, які приймають користувачі на основі фінансової інформації про конкретний суб’єкт господарювання, що звітує. Іншими словами, суттєвість – це характерний для кожного суб’єкта господарювання аспект доречності, що ґрунтується на характері та/або величині статей, яких стосується ця інформація у контексті фінансового звіту окремого суб’єкта господарювання. Іншими словами, суттєвість – це характерний для кожного суб’єкта господарювання аспект доречності, що ґрунтується на характері та/або величині статей, яких стосується ця інформація у контексті фінансового звіту окремого суб’єкта господарювання.
3	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 “Подання фінансової звітності” [4, п. 30]	Якщо окремий рядок не є суттєвим, його об’єднують у групи з іншими статтями безпосередньо у цих звітах або в примітках. Стаття, яка не є достатньо суттєвою, щоб було виправданим окреме її подання у фінансових звітах, може, однак, бути достатньо суттєвою для того, щоб подати її окремо в примітках.
4	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки” [5, п. 5]	Суттєвий – пропуск або викривлення статей є суттєвими, якщо вони можуть (окремо чи в сукупності) впливати на економічні рішення, які приймають користувачі на основі фінансової звітності. Суттєвість залежить від розміру та характеру пропуску чи викривлення, які оцінюються за конкретних обставин. Визначальним чинником може бути як розмір або характер статті, так і поєднання статей.
5	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 “Проміжна фінансова звітність” [6, п. 15, п. 23]	Суб’єкт господарювання має включати до свого проміжного фінансового звіту пояснення подій та операцій, які є суттєвими для розуміння змін у фінансовому стані та в результатах діяльності суб’єкта господарювання після закінчення періоду останньої річної звітності. Інформація, що розкривається у зв’язку з такими подіями та операціями, має поновлювати відповідну інформацію, подану в останньому річному фінансовому звіті.

1	2	3
		<p>Вирішуючи, яким чином визнавати, оцінювати, класифікувати чи розкривати статтю з метою складання проміжної фінансової звітності, суттєвість слід визначати щодо фінансових даних за проміжний період. Оцінюючи суттєвість, потрібно визнати, що визначення даних за проміжний період може базуватися на попередніх оцінках більш значною мірою, ніж визначення річних фінансових даних.</p>
6	<p>Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [7]</p>	<p>Суттєва інформація – інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та керівництвом підприємства.</p>
7	<p>Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [8, п. 2.20]</p>	<p>Кількісні критерії та якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності визначаються керівництвом підприємства, якщо такі критерії не встановлені положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, іншими нормативно-правовими актами, виходячи з потреб користувачів такої інформації. Суттєвою є інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Встановлені кількісні критерії та якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції та статті фінансової звітності мають забезпечити надання користувачам всієї інформації з достатньою деталізацією про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.</p>
8	<p>Лист Міністерства фінансів України “Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності” від 29.07.2003 р. № 04230-04108 [9]</p>	<p>Суттєвість – характеристики облікової інформації, які визначають її здатність впливати на рішення користувачів фінансової звітності. Поріг суттєвості – абсолютна або відносна величина, яка є кількісною ознакою суттєвості облікової інформації. Ознаками суттєвості облікової інформації є її кількісні та якісні характеристики, важливі для користувачів такої інформації. Суб’єктами визначення суттєвості облікової інформації є органи, які уповноважені на регулювання питань бухгалтерського обліку і фінансової звітності, та власник (власники) або уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.</p>

Джерело: складено автором

Проведений аналіз свідчить, що відповідно до Директиви 2013/34/ЄС [2] суттєвість є принципом фінансової звітності, хоча згідно з Концептуальною основою фінансової звітності [3] суттєвість розкриває таку якісну характеристику інформації як доречність. Також Міністерство фінансів України у Листі “Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності” від 29.07.2003 р. № 04230-04108 включає суттєвість до характеристик інформації, а не до принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Тобто суттєвість для цілей складання фінансової звітності є не принципом,

а якісною характеристикою інформації, що наведена у фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

Об'єкти суттєвості для цілей складання фінансової звітності наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Об'єкти суттєвості для цілей складання фінансової звітності

№ з/п	Об'єкт суттєвості	Застосування порогів суттєвості	
1	Діяльність підприємства в цілому	Передбачає можливість використання спрощеної системи бухгалтерського обліку та звітності підприємством, обсяги діяльності якого нижче встановленого порогу суттєвості. Поріг суттєвості для застосування спрощеної системи бухгалтерського обліку та звітності визначається законодавством.	Визначається законодавством
2	Окремі господарські операції та об'єкти обліку	Передбачає альтернативні можливості відображення окремих операцій та об'єктів обліку.	Визначається керівництвом підприємства, якщо інше не передбачено положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.
3	Статті фінансової звітності	Передбачає можливість агрегування (згортання) або окремого наведення статей у фінансовій звітності.	Визначається законодавством за допомогою затвердження форм фінансової звітності та керівництвом підприємства щодо агрегування (згортання) або окремого наведення статей у фінансовій звітності з урахуванням встановлених законодавством обмежень.

Джерело: складено на основі [9; 10, с. 285]

Пороги суттєвості для цілей складання фінансової звітності наведено в табл. 3.

Таблиця 3

**Рекомендовані Міністерством фінансів України пороги суттєвості
щодо об'єктів обліку та господарських операцій**

№ з/п	Об'єкт обліку	Рекомендований поріг суттєвості		
		Лист № 04230 [9]		Методичні рекомендації № 635 [8]
		підприємства	неприбуткові організації	
1	Активи	5% від вартісної величини всіх активів		До 3% від вартісної величини всіх активів
2	Зобов'язання	5% від вартісної величини всіх зобов'язань		До 3% від вартісної величини всіх зобов'язань
3	Власний капітал	5% від вартісної величини власного капіталу		до 3% від вартісної величини власного капіталу
4	Доходи і витрати	2% чистого прибутку (збитку)	0,5% від суми надходжень на провадження статутної діяльності	До 2%, якщо базою обрано чистий прибуток (збиток), або до 0,2%, якщо базою обрано суму доходів чи суму витрат
5	Переоцінка або зменшення корисності об'єктів обліку	1% чистого прибутку (збитку) або 10% відхилення залишкової вартості об'єктів обліку від їх справедливої вартості		До 10% відхилення залишкової вартості необоротних активів від їх справедливої вартості

6	Строк фінансової оренди	75% строку корисного використання об'єкта оренди	–
7	Інформація про сегменти	10%: – від чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); – або фінансових результатів сегментів; – чи активів усіх сегментів підприємства	До 10%: – від чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); – або фінансових результатів сегментів; – чи активів усіх сегментів підприємства
8	Подібні/ неподібні активи	Різниця між справедливою вартістю об'єктів обміну не повинна перевищувати 10%	До 10% справедливої вартості активу (об'єктів обліку)
9	Інші господарські операції та об'єкти обліку	1–10% з урахуванням обсягів діяльності підприємства, характеру впливу об'єкта обліку на рішення користувачів та інших якісних чинників, що можуть впливати на визначення порога суттєвості	Як правило, не більше 5% обраної бази. При цьому враховують потреби користувачів, економічну доцільність, обсяги діяльності підприємства, характер впливу об'єкта обліку на рішення користувачів та інші якісні чинники, що можуть впливати на визначення порога суттєвості

Джерело: складено на основі [8; 9; 10, с. 286]

З вищенаведеного можна зробити висновок, що суттєвість скоріше показує поріг суттєвості, аніж є якісною характеристикою, яку повинна мати фінансова інформація для того, щоб бути доречною, а також є елементом облікової політики для укладачів фінансової звітності та оцінкою порогу суттєвості для всіх зацікавлених користувачів.

Рекомендовані Міністерством фінансів України пороги суттєвості щодо окремих форм фінансової звітності наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Рекомендовані Міністерством фінансів України пороги суттєвості для окремих форм фінансової звітності

№ з/п	Форма фінансового звіту	Поріг суттєвості залежно від обраної бази	
1	Баланс (Звіт про фінансовий стан)	До 5% від підсумку балансу	До 15% від підсумку класу активів, власного капіталу, класу зобов'язань
2	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	До 5% суми чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	До 25% фінансового результату від операційної діяльності
3	Звіт про рух грошових коштів	До 5% суми чистого руху грошових коштів від операційної діяльності	
4	Звіт про власний капітал	До 5% суми власного капіталу	

Джерело: складено на основі [9; 10, с. 287]

Як видно з табл. 4, поріг суттєвості для Балансу та Звіту про фінансові результати має варіації для визначення порогу суттєвості, а для Звіту про рух грошових коштів та Звіту про власний капітал варіації відсутні.

У своїй діяльності підприємства стикаються з широким спектром тем, про які вони могли б повідомити в своєму звіті. Значущими є ті теми і показники, які можуть обґрунтовано вважатися важливими для відображення впливу організації на еконо-

міку, навколишнє середовище і суспільство або впливають на зацікавлених сторін і тому потенційно заслуговують на включення до звіту. Суттєвість є порогом, при перевищенні якого питання або показник стає досить важливим для включення до звіту [11, п. 4.1].

Звіт повинен охоплювати аспекти, які: а) відображають суттєвий вплив підприємства на економіку, навколишнє середовище і суспільство; б) істотно впливають на оцінки і рішення зацікавлених сторін [11, п. 4.1].

Суттєві аспекти – це аспекти, що відображають суттєвий економічний, екологічний і соціальний вплив організації або мають значний вплив на оцінки та рішення зацікавлених сторін. Визначення того, чи є аспект суттєвим, вимагає проведення якісного аналізу, кількісної оцінки та обговорення [11, п. 7].

Визначення суттєвих аспектів та їх меж наведено на рис. 1.

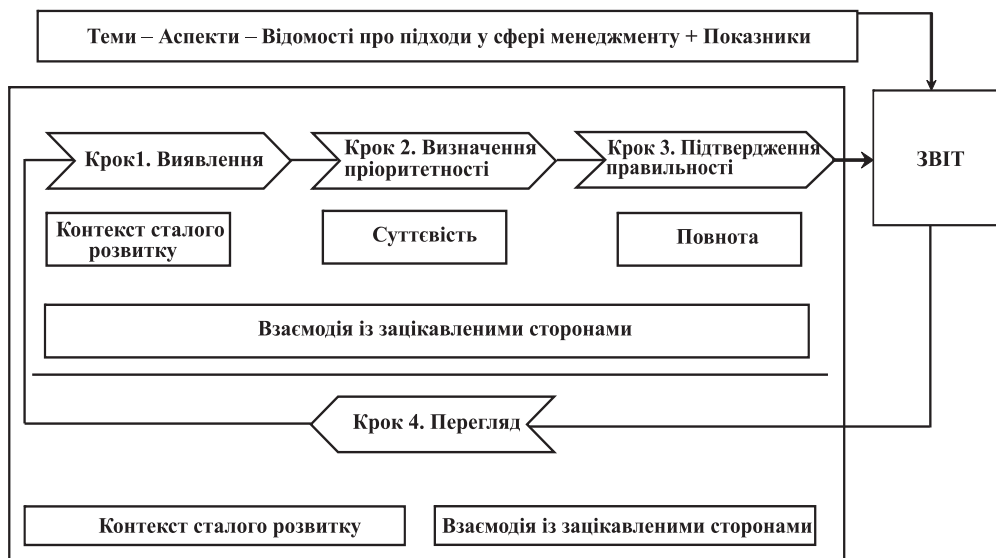


Рис. 1. Визначення суттєвих аспектів та їх меж згідно з Керівництвом звітності в сфері стійкого розвитку G4

Джерело: складено автором на основі [11, с. 99]

Інтегрований звіт повинен розкривати інформацію з питань, які мають суттєвий вплив на оцінку здатності організації створювати вартість у короткостроковому, середньостроковому і довгостроковому періоді [1, п. 3.17].

Показники суттєвості, наведені в Керівництві зі звітності в сфері стійкого розвитку G4 [11, п. 5.1], на дано в табл. 5.

Таблиця 5

Показники, що характеризують суттєвість відповідно до Керівництва зі звітності в сфері стійкого розвитку G4

№ з/п	Показник	Зміст
1	2	3
1	G4-17	Перелік усіх юридичних осіб, звітність яких була включена до консолідованої фінансової звітності або до аналогічних документів. Відсутність або наявність у звіті в сфері стійкого розвитку інформації про будь-яку юридичну особу, звітність якої була включена до консолідованої фінансової звітності або до аналогічних документів.
2	G4-18	Пояснюється методика визначення змісту звіту та меж його аспектів. Пояснюється, як організація застосовувала принципи підготовки звітності при визначенні змісту звіту.

1	2	3
3	G4-19	Складається список усіх суттєвих аспектів, що виявлені в процесі визначення змісту звіту.
4	G4-20	Для кожного суттєвого аспекту описується його межа всередині організації, зокрема: а) повідомляється, чи є цей аспект суттєвим усередині організації; б) якщо цей аспект перестав бути суттєвим для всіх юридичних осіб у складі організації (наведених у G4-17), обирається один із двох підходів: – список юридичних осіб або груп юридичних осіб, які вказані в G4-17 і для яких цей аспект перестав бути суттєвим; – список юридичних осіб або груп юридичних осіб, які вказані в G4-17 і для яких цей аспект є суттєвим; в) повідомляється про будь-які спеціальні обмеження щодо межі аспекту всередині організації
5	G4-21	Для кожного суттєвого аспекту описується його межа за межами організації, зокрема: – повідомляється, чи є цей аспект суттєвим за межами організації; – якщо цей аспект є суттєвим за межами організації, необхідно вказати про це юридичним особам, групам юридичних осіб або об'єктам, для яких цей аспект є суттєвим. Також зазначається географічний район, в якому цей аспект є суттєвим для зазначених юридичних осіб; – повідомляється про будь-які спеціальні обмеження щодо меж за межами організації.
6	G4-22	Повідомляється про наслідки всіх переформулювань показників, опублікованих в попередніх звітах, і про причини такого переформулювання.
7	G4-23	Повідомляється про суттєві зміни охоплення і межі аспектів у порівнянні з попередніми звітними періодами.

Джерело: складено автором на основі [11, с. 31–33]

Процес визначення суттєвості з метою підготовки інтегрованого звіту включає [1, п. 3.18]:

1. Визначення значущих чинників на основі їх здатності вплинути на створення вартості. Значущі чинники – це ті чинники, які забезпечують здатність організації створювати вартість або можуть впливати на неї. Це визначається шляхом розгляду впливу на стратегію організації, її управління, результати діяльності або перспективи [1, п. 3.21]. Зазвичай чинники, пов'язані зі створенням вартості, які обговорюються на засіданнях осіб, наділених управлінськими функціями, вважаються значущими. Розуміння точки зору ключових зацікавлених сторін має виняткову важливість для визначення значущих чинників [1, п. 3.22]. Чинники, які відносно легко врахувати в короткостроковій перспективі, але які, якщо їх залишити без уваги, можуть спричинити все більш руйнівну дію і з якими стає все важче впоратися в середньо- і довгостроковій перспективі, необхідно включити в групу значущих чинників. Факти не виключаються на тій підставі, що організація не бажає враховувати їх або не знає, як вчинити з ними [1, п. 3.23].

2. Оцінку важливості значущих чинників з точки зору їх відомого або потенційного впливу на створення вартості. Не всі значущі чинники вважатимуться суттєвими. Для включення чинника до інтегрованого звіту він повинен бути досить важливим з точки зору його відомого або потенційного впливу на створення вартості. Це включає оцінку масштабу впливу чинника і, якщо немає впевненості, що чинник матиме місце, ймовірність його виникнення [1, п. 3.24]. Масштаб оцінюється шляхом розгляду питання про те, чи є вплив чинника на стратегію, управління, результати діяльності або перспективи настільки значущим, що дозволяє йому істотно вплинути на створення вартості протягом довгого часу. Для цього потрібно професійне судження, і оцінка залежатиме від характеру розглянутого чинника. Чинники можуть вважатися суттєвими

окремо або в сукупності [1, п. 3.25]. Оцінка масштабів впливу певного чинника не передбачає, що буде потрібно кількісна оцінка його наслідків. Залежно від характеру певного чинника, якісна оцінка, можливо, буде більш прийнятною [1, п. 3.26].

При оцінюванні масштабів впливу (впливу чого?) організація розглядає: 1) кількісні та якісні чинники; 2) фінансові, операційні, стратегічні, репутаційні та нормативні перспективи; 3) область впливу, внутрішню або зовнішню; 4) період часу [1, п. 3.27].

3. Пріоретизацію чинників на основі їх відносної важливості. Після визначення групи важливих чинників встановлюється їх пріоритетність на основі їх масштабу. Це допомагає зосередитися на найбільш важливих чинниках при визначенні того, як вони відображаються у звіті (мається на увазі: при визначенні способу/методу їх відображення у звіті) [1, п. 3.28].

4. Визначенню підлягає інформація про суттєві чинники, яка розкривається. Для визначення інформації про суттєві чинники, яку слід розкрити, застосовується професійне судження. Для цього їх необхідно розглянути в різних аспектах, як внутрішньому, так і зовнішньому, чому сприяє регулярна взаємодія з постачальниками фінансового капіталу та іншими сторонами, яка гарантує відповідність інтегрованого звіту його основній меті [1, п. 3.29].

Н. Малиновська наводить алгоритм визначення суттєвості для цілей інтегрованої звітності (рис. 2).



Рис. 2. Алгоритм визначення суттєвості для цілей інтегрованої звітності

Джерело: складено автором на основі [12, с.45–49]

Запропонований Н. Малиновською алгоритм визначення суттєвості дозволить не тільки встановити інформацію, що підлягає розкриттю в інтегрованій звітності про суттєві чинники, а й документально підтвердити, як організований сам процес визначення суттєвості, що важливо для цілей верифікації інтегрованої звітності.

Пропонується розглянути, як принцип суттєвості використовується на практиці в інтегрованих звітах українських підприємств, що складають звітність за <IRF> [1].

В інтегрованому звіті НАК “НАФТОГАЗ України” за 2016 рік [13] відсутній розділ щодо розкриття принципу суттєвості, проте в таблиці показників звітності GRI для показників G4-17, G4-18, G4-19, G4-20, G4-21, G4-22, G4-23 є посилання на відповідні сторінки річного звіту НАК “НАФТОГАЗ України” за 2016 рік [12], де визначаються суттєві аспекти та межі інтегрованої звітності.

З метою визначення суттєвих тем та питань, які потребують висвітлення в інтегрованому звіті, НАК “НАФТОГАЗ України” використовує різні інструменти для врахування думок внутрішніх і зовнішніх зацікавлених сторін:

- 1) аналіз зовнішнього інформаційного поля компанії;
- 2) аналіз річних звітів та звітів у сфері сталого розвитку компаній-аналогів в Україні та закордоном;
- 3) анкетування внутрішніх структурних підрозділів та дочірніх підприємств “Нафтогазу”;
- 4) консультації з представниками вищого керівництва компанії;
- 5) аналіз пропозицій та побажань інших внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін [13, с. 220].

На основі аналізу побажань та інтересів зацікавлених сторін НАК “НАФТОГАЗ України” сформував загальний список важливих аспектів. Кожен аспект із цього списку оцінювався залежно від його актуальності та важливості для зацікавлених сторін, і у такий спосіб було визначено перелік суттєвих аспектів, які розкриті в звіті (табл. 6).

Таблиця 6

Суттєві аспекти інтегрованої звітності НАК “НАФТОГАЗ України” та її межі

№ з/п	Категорія / підкатегорія	Суттєвий аспект	Межі інтегрованої звітності	
1	Економічна	Економічна результативність	Усі підприємства групи	
		Непрямий економічний вплив	Укргазвидобування, Укрнаф-та, Укртрансгаз	
2	Екологічна	Енергоспоживання і енергоефективність	Укргазвидобування, Укрнаф-та, Укртрансгаз та Укртранснафта	
		Водні ресурси	Укргазвидобування, Укрнаф-та, Укртрансгаз та Укртранснафта	
		Викиди парникових газів	Усі підприємства групи	
		Викиди в атмосферу забруднюючих речовин	Усі підприємства групи	
		Стоки і відходи	Укргазвидобування, Укрнаф-та, Укртрансгаз та Укртранснафта	
		Витрати на охорону навколишнього середовища	Усі підприємства групи	
3	Соціальна	Практика трудових відносин і гідна праця	Зайнятість	Усі підприємства групи
			Взаємовідносини працівників та керівництва	Усі підприємства групи
			Здоров’я і безпека на робочому місці	Усі підприємства групи
			Підготовка і навчання працівників	Усі підприємства групи
			Різноманітність і рівні можливості	Усі підприємства групи
			Права людини	Протидія дискримінації
	Суспільство	Дитяча праця	Усі підприємства групи	
		Примусова праця	Усі підприємства групи	
		Підтримка місцевих громад	Усі підприємства групи	

Джерело: складено автором на основі [13, с. 220]

Як видно з табл. 6, принцип суттєвості інтегрованої звітності тісно пов'язаний із принципом взаємодії із зацікавленими сторонами, адже при формуванні суттєвих аспектів враховуються побажання та інтереси зацікавлених сторін.

Оцінюючи суттєвість тем для цілей інтегрованої звітності за 2015 р. [14, с. 194], ДТЕК виходить із принципу доцільності і актуальності в умовах України. За підсумками аудиту інформаційних матеріалів у ЗМІ, аналізу змісту нефінансових звітів провідних енергетичних компаній, досліджень соціального клімату на підприємствах групи ДТЕК, змісту діалогів із зацікавленими сторонами було визначено суттєві для звіту теми (табл. 7).

Таблиця 7

**Суттєві теми в інтегрованій звітності ДТЕК в контексті
національного та міжнародного рівнів**

№ з/п	Контекст	Ступінь суттєвості		
		Низький	Середній	Високий
1	Міжнародний	Переваги різних тарифів для споживачів	Нова філософія: соціальна та клієнтоорієнтована енергетика	Модернізація енергосистем і відновлення основних фондів (Східна Європа)
		Безпека мережевої інфраструктури для населення	Просування відповідального енергоспоживання	Енергоефективність та зниження викидів парникових газів
		Наукові розробки і дослідження	Комбіноване використання видів палива, розвиток відновлюваної енергетики	Взаємодія з клієнтами
		Взаємодія з підрядниками	Інвестиції в нові технології	Управління екологічними впливами
2	Україна	Збереження біорізноманіття	Покращення системи моніторингу довкілля	Стратегія ДТЕК і напрямки інвестицій
			Необхідність національної стратегії щодо сталого розвитку	Підвищення рівня життя населення територій діяльності підприємств
			Партнерство з некомерційними організаціями	Безпека праці шахтарів
			Управління відходами до їх повної утилізації	Система оплати праці на підприємствах
			Розвиток соціального підприємництва	Якість послуг освіти та охорони здоров'я
			Реструктуризація вугільної галузі та енергетичного сектору в цілому	

Джерело: складено автором на основі [14, с. 194]

Як видно з табл. 7, суттєві аспекти в інтегрованій звітності ДТЕК враховують національний та міжнародний рівень у розрізі низького, середнього та високого ступеня суттєвості.

Суттєвість в інтегрованій звітності ТОВ "БДО" з урахуванням думки зацікавлених сторін та самої компанії наведено на рис. 3.



Рис. 3. Карта суттєвості в інтегрованій звітності ТОВ “БДО”

Джерело: складено автором на основі [15, с. 10]

З рис. 3 видно, що суттєвість в інтегрованій звітності ТОВ “БДО” має середній та високий рівень. Так, рівень суттєвості визначено окремо як для зацікавлених сторін, так і для ТОВ “БДО”, а також спільний високий рівень суттєвості.

Суттєві аспекти в інтегрованій звітності ТОВ “БДО” розкрито та обґрунтовано в табл. 8.

Таблиця 8

Розкриття суттєвих аспектів в інтегрованій звітності ТОВ

№ з/п	Найменування суттєвого аспекту	Відповіді на запитання:		Аспект важливий:	
		Чому відповідний аспект є суттєвим для ТОВ “БДО”	Як ТОВ “БДО” це зробило?	Всередині ТОВ “БДО”	Поза межами ТОВ “БДО”
1	2	3	4	5	6
<i>Економічний аспект</i>					
1	Економічні показники	Економічні показники визначаються як матеріальний аспект, оскільки ТОВ “БДО” – це корпорація, яка повинна отримати прибуток, щоб залишатись життєздатною. Прибуток ТОВ “БДО” сприяє розвитку суспільства через виплату заробітної плати, податків та оплату товарів і послуг. Це, у свою чергу, впливає на економічну діяльність, уряд та суспільство, що сприяє економічному зростанню.	Завдяки консолідації бізнесу ТОВ “БДО” складає звітність за всіма цими показниками, включаючи інвестиції в Комплексний звіт 2017 року.	+	+

1	2	3	4	5	6
2	Непрямі економічні наслідки	Основним непрямим внеском наших колег є обмін своїми знаннями та компетенціями в сферах послуг, включаючи аудит, корпоративну відповідальність та оподаткування, із зацікавленими сторонами в Україні на публічних заходах, семінарах та нарадах у 2016 році. Обговорювались питання із зацікавленими сторонами: боротьба з корупцією, фінансова звітність, сталий бізнес, практика та міжнародна найкраща аудиторська практика. Сприяння кращому розумінню стабільних та відповідальних ділових стратегій, ефективних політичних рамок та заохочення етичної корпоративної поведінки є ключем до постійної ліцензії на діяльність.	Одним із прикладів співпраці ТОВ “БДО” у 2016 році була співпраця з Європейською бізнес-асоціацією (ЄБА), де підприємство очолює Комітет з корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), який надає доступ більш ніж 900 організаціям до практичних підходів до КСВ, інструментів управління стійкістю та індивідуальних досліджень у галузі. Було проведено 15 навчальних тренінгів і семінарів.	+	+
<i>Екологічний аспект</i>					
3	Споживання паперу	Споживання паперу для аудиторських звітів, пропозицій клієнтам та інших офісних потреб залишається найбільшим матеріалом в офісах ТОВ “БДО”.	ТОВ “БДО” вдалося знизити витрату паперу на 9% до 18,5 кг на одного працівника в 2016 році через поєднання зелених офісів кампанії, які ведуть до зміни провадження діяльності і більш широкого використання електронної документації, де це дозволено.	+	+
4	Відновлені матеріали	Аналогічно п. 3.	100% офісного паперу, який використовується для подання пропозицій, аудиторських висновків, презентацій та інших послуг, має сертифікат FSC CoC, Nordic Ecolabel та сертифікат EU Ecolabel. 100% фірмових пластикових пакетів ТОВ “БДО” для доставки клієнтських документів ґрунтуються на безпечній екологічній пластмасовій технології, де утилізація на сміттєзвалищі відбувається протягом 2–3 років.	+	+

1	2	3	4	5	6
5	Споживання енергії	Використання енергії визначається як суттєвий аспект у світлі зміни клімату, а використання ресурсів є глобальною проблемою, в яку підприємство робить свій внесок, але може сприяти вирішенню проблеми та допомозі у ліквідації її наслідків.	ТОВ “БДО” зуміло зменшити загальне споживання енергії на одного співробітника в своїх офісах на 9,5%, зменшили викиди на 4% порівняно з попереднім роком. Офіс “Дніпро” зменшив енергоємність на одного співробітника на 11%, перейшовши на більш енергоефективні прилади та використання ізоляційних матеріалів. У київському офісі компанії досягнуто скорочення на 8%	+	+
6	Споживання води	Використання води розглядається як суттєвий аспект у світлі використання ресурсів, що є глобальною проблемою, в яку ТОВ “БДО” зробило свій внесок, але підприємство також може сприяти вирішенню проблеми та надати допомогу в ліквідації її наслідків.	ТОВ “БДО” досягло зменшення на 7,5% споживання води в київському та дніпровському офісах. Загальна кількість спожитої води становила 1190 куб. м., з них офіс в м. Києві спожив 264 куб. м., а у м. Дніпро – 926 куб. м.	+	+
7	Прямі викиди	Викиди в основному здійснюються від використання енергії в офісі та визначаються як суттєві аспекти в світлі зміни клімату, а використання ресурсів є глобальною проблемою, в яку підприємство робить свій внесок, але може також сприяти вирішенню проблеми та надати допомогу в ліквідації її наслідків.	У 2016 р. підприємству вдалося скоротити викиди CO ₂ на одного працівника на 4% – до 1,1 кг CO ₂ у порівнянні з 2015 р.	+	+
8	Транспортні наслідки	Використання енергії та вплив викидів від ділових поїздок і поїздок на роботу в офіс є суттєвими аспектами, які підприємство знаходить в процесі збору та стандартизації. Це дозволить у майбутньому розрахувати рівень викидів від щоденних поїздок на роботу, відвідування клієнтів, конференцій та інших заходів у всіх видах транспорту (прогулянки, їзда на велосипеді, автомобіль, громадський та повітряний транспорт). Мета – забезпечити найкращу картину транспорту та допомогти ефективніше управляти скороченням викидів.	ТОВ “БДО” збільшило використання громадського транспорту на 5%, одночасно зменшивши використання автомобілів на 6%. Повітряні перевезення зросли на 4% завдяки збільшенню міжнародних зобов’язань, особливо з боку партнерів та керівників. Управління поїздками (Київ та Дніпро разом): 1) автоперевезення (таксі, індивідуальні автомобілі) – 226800 км; 2) авіаперевезення – 181508 км; 3) громадський транспорт – 1576008 км; 4) ходьба пішки та велосипед – 80640 км	+	+

1	2	3	4	5	6
<i>Працевлаштування</i>					
9	Загальна кількість працівників	Для того, щоб забезпечити виняткову послугу, ТОВ “БДО” інвестує в благополуччя та розвиток своїх співробітників. Всі працівники мають плани щодо підвищення ефективності. Щороку проводяться опитування працівників, які забезпечують задоволення та добробут працівників. Для ТОВ “БДО” надзвичайно важливо залучати та утримувати талановитих і різноманітних працівників, щоб вони могли виконувати стратегію розвитку, а також підтримувати корпоративну культуру.	Загальна кількість найманих працівників – 56 осіб; за статтю – 29 жінок, 27 чоловіків; за віком: < 24 років – 17 осіб; 25–34 – 27 осіб; 35–44 – 7 осіб; 45 > – 5 осіб; в розрізі офісів: Київ – 37 осіб; Дніпро – 19 осіб; кількість співробітників, які залишили БДО – 17; коефіцієнт плинності кадрів – 13%.	+	+
10	Виплати працівникам	Див. п. 9	Всі штатні працівники в обох установах мають доступ до отримання кваліфікації бухгалтерського обліку (АССА, СІМА). Комплексна приватна медична страховка. Щомісячна компенсація вартості проїзного квитка на автобус/тролейбус/ трамвай/метро. Можливість відряджень до іншого офісу BDO International	+	+
<i>Суспільство</i>					
11	Залучення та розвиток громади	Чесність, етика, інвестиції та відповідальність за суспільство, якому слугує підприємство, є невід’ємною частиною цінностей та кодексу поведінки ТОВ “БДО”. Тому докладаються зусилля, спрямовані на сприяння справедливому та етичному веденню бізнесу. Боротьба з корупцією та запобігання антиконкурентній поведінці є частиною щоденної діяльності ТОВ “БДО”. Відповідність місцевим законам та правилам, а також інвестування та постійне спілкування з учасниками нашої громади гарантує, що ТОВ “БДО” сприймається як надійний та відповідальний партнер.	Було 37 партнерів (на 20% більше у порівнянні з 2015 роком), які надають нашим партнерам різноманітні практичні підходи, досвід та практичні інструменти. Приклади включають виступи на заходах, організованих українськими університетами, включаючи Київський національний економічний університет, з практичної діяльності з питань інтегрованої звітності, підходів до повного обліку витрат та вимірювання впливу КСВ.	+	+

Джерело: складено автором на основі [16, с. 1–4]

Рекомендації та перспективи подальших досліджень. Для практичної реалізації принципу суттєвості в інтегрованій звітності корпоративних підприємств України пропонується:

1. Включити принцип суттєвості в основну частину інтегрованої звітності корпоративних підприємств та описати його в елементі “основні принципи підготовки та презентації”, який наразі відсутній в інтегрованій звітності українських підприємств.

2. Використовувати цей принцип при розкритті таких елементів інтегрованої звітності як огляд організації та зовнішнього середовища, управління, бізнес-модель, ризику та управління, стратегія і розподіл ресурсів, результати діяльності, перспективи на майбутнє, основні принципи підготовки та презентації, що передбачені Міжнародними основами інтегрованої звітності.

В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на реалізації принципу зв'язаності інформації в інтегрованій звітності корпоративних підприємств. Порушені в статті питання не є вичерпними й потребують доповнень, змін, уточнень та конкретизації.

Список використаних джерел

1. The International<IR>Framework [Electronic resource]. URL: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>.
2. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC [Electronic resource]. URL: <http://www.oroc.pt/fotos/editor2/diretivacont.pdf>.
3. The Conceptual Framework for Financial Reporting [Electronic resource]. URL: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2018/conceptualframework.pdf>.
4. International accounting standard 1 “Presentation of Financial Statements” [Electronic resource]. URL: <http://goo.gl/miFx5V>.
5. International accounting standard 8 “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors” [Electronic resource]. URL: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS8.pdf>.
6. International accounting standard 34 “Interim Financial Reporting” [Electronic resource]. URL: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS34.pdf>.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
8. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затвержені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id.
9. Лист Міністерства фінансів України “Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності” від 29.07.2003 р. № 04230-04108 [Електронний ресурс]. URL: <http://law.dt-kt.com/lyst-ministerstva-finansiv-ukrayiny>.
10. Ковач С. І. Концепція суттєвості в обліку і звітності // Бізнес Інформ. 2014. № 6. С. 284–288.
11. Руководство по отчетности в области устойчивого развития G4 [Электронный ресурс]. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewiR14OkpOLZAhXkYpoKHboBB-0QFggNMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.globalreporting.org%2Fresourcelibrary%2FRussian-G4-Part-One.pdf&usg=AOvVaw0SfWbfoYHb4IANlxi3hgm>.
12. Малиновская Н. В. Определения существенности для целей интегрированной отчетности // Аудиторские ведомости. 2017. № 8. С. 42– 50.
13. Перші паростки: річний звіт за 2016 рік НАК “НАФТОГАЗ Україна” [Електронний ресурс]. URL: http://www.naftogaz.com/files/Zvity/Annual_report_ukr_170608.pdf.

14. Інтегрований звіт 2015 “Фінансові та нефінансові результати” [Електронний ресурс]. URL: https://dtek.com/content/files/godovie_otchety_ukr/dtek_report_ukr_2015_preview.pdf.
15. BDO Ukraine Integrated Report 2016 [Electronic resource]. URL: https://www.bdo.ua/getattachment/%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%81/%D0%9F%D1%80%D0%BE-BDO-%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96%D0%BD%D1%96/%D0%A0%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-BDO/BDO_report_2017_web.pdf.aspx?lang=uk-UA.
16. Показатели GRI 2016 [Электронный ресурс]. URL: https://www.bdo.ua/getattachment/%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%81/%D0%9F%D1%80%D0%BE-BDO-%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96%D0%BD%D1%96/%D0%A0%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-BDO/BDO_report_2016_tables-for-web.pdf.aspx?lang=uk-UA.

References

1. The International<IR>Framework. Retrieved from <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>.
2. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC. Retrieved from <http://www.oroc.pt/fotos/editor2/diretivacont.pdf>.
3. The Conceptual Framework for Financial Reporting. Retrieved from <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2018/conceptualframework.pdf>.
4. International accounting standard 1 “Presentation of Financial Statements”. Retrieved from <http://goo.gl/miFx5V>.
5. International accounting standard 8 “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors”. Retrieved from <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS8.pdf>.
6. International accounting standard 34 “Interim Financial Reporting”. Retrieved from <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS34.pdf>.
7. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhaltenskoho obliku 1 “Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti”, zatverdzheno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.02.2013 r. No 73 [National standard for accounting “General requirements to financial reporting”, approved by the decree of the Ministry of Finance of Ukraine from 07.02.2013 r. No 73]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. [in Ukrainian].
8. Metodichni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpriemstva, zatverdzeni nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.06.2013 r. No 635 [Methodical recommendations on the accounting policy of enterprise, approved by the decree of the Ministry of Finance of Ukraine from 27.06.2013 No 635]. Retrieved from http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id. [in Ukrainian].
9. Lyst Ministerstva finansiv Ukrainy “Pro suttievist u bukhhaltenskomu obliku i zvitnosti” vid 29.07.2003 r. No 04230-04108 [The letter of the Ministry of Finance of Ukraine “The materiality in accounting and reporting” from 29.07.2003 No 04230-04108]. Retrieved from <http://law.dt-kt.com/lyst-ministerstva-finansiv-ukrayiny>. [in Ukrainian].
10. Kovach S. I. (2014). Kontsepsiia suttievosti v obliku i zvitnosti [The conception of materiality in accounting and reporting]. *Biznes Inform – Business Inform*, 6, 284–288 [in Ukrainian].
11. Rukovodstvo po otchetnosti v oblasti ustoichyvoho razvitiya G4 [Guidelines in the field of sustainable development]. Retrieved from <https://www.google.com/url?sa=t&rc=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiR14OkpOLZAhXkYp0KHboBB-0QFggnMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.globalreporting.org%2Fresource%2FRussian-G4-Part-One.pdf&usq=AovVaw0SfWbOfYHb4lANlxi3hgm>. [in Russian].

12. Malynovskaia N. V. (2017). Opredeleniya sushchestvennosti dlia tselei integrirovannoi otchetnosti [Definitions of materiality for purposes of integrated reporting]. *Audytorskye vedomosti – Audit journal*, 8, 42– 50 [in Russian].
13. Pershi parostky: richnyi zvit za 2016 rik NAK “NAFTOHAZ Ukraina” [The first offsprng: the annual report for 2016 of NAK “NAFTOHAZ Ukraina”]. Retrieved from http://www.naftogaz.com/files/Zvity/Anual_report_ukr_170608.pdf. [in Ukrainian].
14. Intehrovanyi zvit 2015 “Finansovi ta nefinansovi rezultaty” [Integrated report 2015 “Financial and non-financial results]. Retrieved from https://dtek.com/content/files/godovie_otchety_ukr/dtek_report_ukr_2015_preview.pdf. [in Ukrainian].
15. BDO Ukraine Integrated Report 2016. Retrieved from https://www.bdo.ua/getattachment/%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%81/%D0%9F%D1%80%D0%BE-BDO-%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96%D0%BD%D1%96/%D0%A0%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-BDO/BDO_report_2017_web.pdf.aspx?lang=uk-UA.
16. Pokazateli GRI 2016 [Indicators GRI 2016]. Retrieved from https://www.bdo.ua/getattachment/%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%81/%D0%9F%D1%80%D0%BE-BDO-%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96%D0%BD%D1%96/%D0%A0%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-BDO/BDO_report_2016_tables-for-web.pdf.aspx?lang=uk-UA. [in Russian].

К. В. БЕЗВЕРХИЙ,
кандидат экономических наук,
докторант кафедры учета и налогообложения,
ГВУЗ “Киевский национальный экономический университет
имени Вадима Гетьмана”

Принцип существенности и его реализация в интегрированной отчетности корпоративных предприятий на практике

Целью исследования является анализ реализации принципа существенности в интегрированной отчетности корпоративных предприятий Украины. Даны рекомендации украинским корпоративным предприятиям (ДТЭК, НАК «Нафтогаз Украины», ООО «БДО») по реализации принципа существенности при подготовке, составлении, подаче и обнародовании интегрированной отчетности. Научная ценность исследования заключается в дальнейшем развитии принципа существенности и его реализации в интегрированной отчетности корпоративных предприятий Украины.

Ключевые слова: *существенность, принцип существенности, финансовая отчетность, интегрированная отчетность, корпоративные предприятия.*

K. V. BEZVERKHIY,
PhD (Economics), Doctoral Student,
Department of Accounting and Taxation,
Kyiv National Economic University
Named after Vadym Hetman

The Principle of Materiality and Its Practical Implementation in the Integrated Reporting of Corporate Enterprises

The materiality principle of materiality is central to the integrated reporting system of corporate enterprises, because, international practices confirm that to be informative, reports have to contain essential information defined by stakeholders and by company itself for taking effective management decisions. Yet, the materiality principle is not subject of much concern by the Ukrainian corporate sector when preparing, compiling, submitting and publishing integrated report. This raises the importance of studies on this principle implementation in integrated reports of Ukrainian corporate enterprises.

The objective of the study is to analyze implementation of the materiality principle in integrated reports of Ukrainian corporate enterprises by addressing the problems: (i) to give the characteristics of the materiality principle for financial reporting purposes; (ii) to show objects and materiality thresholds for individual forms of financial reporting; (iii) to describe the procedure of determining the materiality for integrated reporting purposes; (iv) to analyze the materiality aspects of integrated reports made by Ukrainian corporate enterprises; (v) to offer recommendations on implementing the materiality principle in integrated reporting of Ukrainian companies in keeping with international principles of integrated reporting.

Practical use of the materiality principle in integrated reporting of Ukrainian corporate enterprises is illustrated by the sample of three companies: “NAKNAFTOGAS of Ukraine”, “DTEK”, and “BDO” Ltd.

Recommendations for Ukrainian corporate enterprises on practical use of the materiality principle in integrated reporting are (i) to include the materiality principle in the main part of integrated reporting, with its description in the element “main principles of preparation and presentation”, which has been missing by far in integrated reporting of Ukrainian corporate enterprises; (ii) to use this principle for describing integrated reporting elements specified in the International Guidelines of Integrated Reporting: review of organization and external environment, management, business model, risk management, resource allocation strategy, operative results, future perspectives etc.

Keywords: *materiality, materiality principle, financial reporting, integrated reporting, corporate enterprise.*

Посилання на статтю:

Безверхий К. В. Принцип суттєвості та його практична реалізація в інтегрованій звітності корпоративних підприємств // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр.. 2018. №3. С. 16-33.